

Finalitas-elmélet behatolása a környezeti jogba

Absztrakt

Előadó:

Ágoston Eszter Ildikó

PhD hallgató

SZTE – ÁJTK

Agrárjogi és Környezetvédelmi Jogi Tanszék

Konzulens:

Dr. Bobvos Pál

egyetemi docens

SZTE – ÁJTK

Agrárjogi és Környezetvédelmi Jogi Tanszék

6:532.§ (A veszélyes üzemi felelősség)

(1) Aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik.

(2) A veszélyes üzemi felelősség szabályai szerint felel az is, aki az emberi környezetet veszélyeztető magatartásával másnak kárt okoz.

A fent idézett új Polgári Törvénykönyv (Ptk.) tervezet rendelkezése rímel a jelenleg hatályos Ptk. 345. § (1) bekezdésében foglaltakra. A törvény a veszélyes üzemért való felelősség szabályait rendeli alkalmazni a környezeti károkozás esetében. A felelősség jogalapját a kimentési lehetőségek minősítik. Elsősorban ennek szigorítása különbözteti meg az objektív felelősségi alakzatot („elháríthatatlan ok”) az általánostól („az adott helyzetben általában elvárható”). Másik elhatárolási ismérv a veszélyes üzemi jelleg, mely megalapozza a speciális szabályok alkalmazását. Fontos azonban, hogy annak ellenére, hogy a környezetre veszélyes tevékenységgel okozott kárért való felelősség esetében a veszélyes üzemi felelősség analógiája áll fenn, a kettőt nem lehet azonosítani. Így a környezeti kár vonatkozásában nem a veszélyes üzemi elemet kell keresni, hanem a környezet veszélyeztetését. Az objektív kártérítési felelősség három elemének (jogellenes magatartás, kár, okozati összefüggés) vizsgálatakor a jogellenesség kérdésénél a környezetvédelmi jogellenességet kell vizsgálni.

Hazánkban 1988-ban kormányhatározat született a polgári jog rekodifikációjáról, a Polgári Törvénykönyv elavult, hiányos, inkonzisztens normaanyagára hivatkozással. A kodifikációs folyamat elsőként a 2009-ben elfogadott Ptk.-val zárult, amely azonban nem lépett hatályba. Ezt követően újra felállt a Kodifikációs Főbizottság és mára elkészült és megismerhetővé vált a Törvénykönyv szakmai szövegtervezete.

Az előadás célja bemutatni a környezeti károkozásért való felelősség szabályait, kiemelve a kodifikációs folyamat során történt változásokat.

Így, amíg a 2009-ben elfogadott normaszöveg egy teljesen új fejezetben rendelkezett a környezeti felelősségről, addig a 2012-es szövegtervezet a jelenleg hatályos Ptk. rendszerét vette alapul. Így, amíg a 2009-es joganyag a felelősség érvényesítésére – egyezően a hulladékgazdálkodás mai rendjével - kivételesen hosszú, harminc éves jogvesztő határidőt állapított meg a környezeti kár vonatkozásában, addig az újonnan elkészült jogszabálytervezet ezeket a rendelkezéseket mellőzte, és a veszélyes üzemi felelősség analógiájaként három évben határozta azt meg. Így, amíg a jelenleg hatályos Ptk. a kártérítés módjának vonatkozásában elsősorban az emberi környezet eredeti állapotának helyreállítását követeli meg, addig a Kodifikációs Főbizottság mostani tervezetéből ez kimaradt.

Alapjaiban változott a környezeti kárért való felelősség? Ha igen, mennyiben? Szükséges a változás? Vajon a 2009-es tervezet vonatkozó részeinek megtartása indokolt lett volna a mostani tervezetben? Vajon szükséges lenne figyelembe venni a jogvesztő határidő megállapításánál, hogy a környezeti károk sok esetben az azokat előidéző eseményt követően akár csak hosszú évekkel később jelentkeznek? Az előadó ezekre a kérdésekre keresi a választ előadásában.